

AI VIỆT MINH? AI CỘNG SẢN?

LỊCH SỬ VIỆT MINH VÀ CỘNG SẢN NAM BỘ TRƯỚC NĂM 1947

Thiện Phương

«Biết người, biết ta trăm trận, trăm thắng»

Cộng Sản Nam Bộ không thuần nhất như Cộng Sản Bắc Việt. Cộng Sản Nam Bộ có nhiều đảng khác nhau và có xu hướng khác nhau, như Đệ-Tứ Quốc-Tế (Trotskyists), Đệ-Tam Quốc-Tế (Staliniens), Chi Bộ Nam Kỳ của Mặt Trận Việt Minh (Ho-Chi-Minh) hay Annam Cộng Sản Đảng, Mặt Trận Việt Minh của T.U Đảng CSVN đưa vào Nam cũng có những người dân Nam Bộ thuộc đủ giai cấp xã hội, không hề biết Việt Minh hay Cộng Sản là gì. Họ đi kháng chiến chống xâm lăng năm 1945 dưới sự lãnh đạo của Viet-Minh và Cộng-Sản Nam-Bộ chỉ bắt đầu từ năm 1930.

I – GIAI ĐOẠN NĂM 1930 – 1940

A - VIỆT MINH VÀ ANNAM CỘNG SẢN ĐẢNG

Năm 1929, Mặt Trận Việt-Minh của Hồ Chí Minh ở miền nam Trung-Hoa gặp nhiều khó khăn vì Trung-Hoa Dân-quốc lùng bắt những đảng viên cộng sản Trung-quốc và Việtnam. Hồ chí Minh liền mở hội nghị toàn đảng ở Hồng-Kông(Hương Cảng) có đầy đủ các đại diện trong nước và ngoài nước. Sau cuộc hội nghị toàn đảng này, Hồ chí Minh tuyên bố giải tán Mặt Trận Việt Minh ở Trung Hoa. Lực lượng Việt-Minh ở Trung Hoa phân chia ra làm 2 phần: một phần ở lại Trung-Hoa, ẩn mặt vào các đảng cách mạng quốc gia lưu vong ở miền Nam Trung-Hoa. Thành phần còn lại trở về Việt Nam thành lập 3 đảng Việt Minh ở 3 kỳ vào năm 1930:

- Đông-Dương Cộng Sản Đảng ở Bắc-Kỳ
- Cộng Sản Liên Đoàn ở Trung –Kỳ
- Annam Cộng-Sản Đảng ở Nam-Kỳ

Mỗi đảng có “Kỳbộ Việt-Minh” đại diện cho T.U Đảng CSVN để lãnh-đạo chỉ-huy.

Năm 1936, Đảng Cộng-Sản Pháp lên cầm quyền, ra lệnh cho toàn-quyền Pierre Pasquier ở Đông-Dương mở “Đông-Dương Đại-Học” để lấy nguyện vọng của dân chúng.

B - PHÁP THẢ CỌP VỀ RỪNG: CỘNG SẢN ĐỆ TAM QUỐC TẾ VÀ ĐỆ TƯ QUỐC TẾ.

Năm 1930, chính phủ Pháp tàn ác và dã man, dội bom tiêu diệt làng Cổ-Am và xử tử hình cách anh hùng liệt sĩ Yên-Bái. Học-sinh V.N du học ở Paris biểu tình trước điện Elyse phản đối hành động dã man và tàn ác của Pháp. Chính quyền Pháp đàn áp cuộc biểu tình và bắt một số sinh viên. Sau đó Pháp trả 19 sinh-viên V.N. về nước, trong số 19 sinh-

viên này có những người theo Cộng Sản Pháp như Trần văn Giàu và Nguyễn văn Tạo, cũng có người theo đảng Cộng Sản Đệ-Tứ Quốc-Tế như Tạ Thu Thâu.

Ở Saigon, Trần văn Giàu và Nguyễn văn Tạo xây dựng đảng Cộng Sản Đệ Tam Quốc Tế (Staliniens) theo chiều hướng của Cộng Sản Pháp, nhận sự chỉ đạo của Cộng Sản Pháp ở Paris trong khi Tạ thu Thâu xây dựng đảng Cộng Sản Đệ Tứ Quốc Tế (Trotskyists) tranh đấu cho giới nông dân, công nhân, lao động, vô sản .

Khắp nơi trên thế giới, đâu đâu hai đảng Đệ Tam Quốc-Tế và Đệ Tứ Quốc-Tế cũng xung đột đẫm máu với nhau. Ở Nam Bộ cũng thế. Nhóm Trần Văn Giàu và Nguyễn văn Tạo tìm đủ mọi cơ hội để tiêu diệt nhóm Đệ Tứ Quốc-Tế của Tạ Thu Thâu. Năm 1934, sau khi ra tù Nguyễn an Ninh nhìn thấy cảnh “Ngao Cò Tranh Nhau, Ngư Ông Đắc Lợi” này nên mới dùng uy tín của mình đối với Tạ Thu Thâu và Nguyễn Văn Tạo để liên kết họ lại với nhau thành một nhóm, tên là NHÓM TRANH ĐẤU. Họ xuất bản tờ báo “La Lutte” để làm cơ-quan ngôn luận, tuyên truyền cho nhóm và chống lại chính quyền Pháp. Chủ trương của nhóm là “Đi Chung Đánh Riêng”, không chống đối và giết hại lẫn nhau, chỉ đánh Pháp bằng đường lối riêng biệt của từng đảng. Nhóm TRANH ĐẤU hoạt động rất đoàn kết và hữu hiệu trong “Đông-Dương-Đại-Hội” và trong các kỳ bầu cử “Hội-Đồng Quản Hạt” và “Hội Đồng Thành Phố”.

C - Năm 1937 - LÊ HỒNG PHONG VÀ MẶT TRẬN DÂN CHỦ NAM KỲ

Lê Hồng Phong là tổng bí thư Đảng CSVN, đã đi dự “Hội Nghị Cộng-Sản Quốc-Tế” kỳ 6 ở Moscou năm 1935. Năm 1937, Lê Hồng Phong vào Nam Bộ để thành lập “Mặt Trận Dân Chủ Nam Kỳ” Lê Hồng Phong thống nhất nhóm Cộng Sản Đệ-Tam Quốc Tế của Trần văn Giàu với nhóm Annam Cộng-Sản Đảng của Mặt Trận Việt-Minh để thành lập “**Mặt Trận Dân Chủ Nam Kỳ**” Nguyễn Văn Tạo tách ra khỏi nhóm Tranh Đấu để gia nhập vào Mặt Trận này. Từ đó, Nam Kỳ có một đảng Cộng sản thống nhất gọi là “Mặt Trận Dân Chủ Nam Kỳ” với cơ sở và lực lượng sẵn có của Nguyễn văn Tạo ,Trần văn Giàu và Dương bạch Mai xây dựng từ trước. Mặt Trận Dân Chủ Nam Kỳ hoạt động theo tinh thần của Hội Nghị Cộng Sản Quốc Tế Moscou, là tập hợp các thành phần học sinh, sinh viên, thanh niên, trí thức, tiểu tư sản, cấp tiến để hoạt động trí vận để vận động hòa-bình và tự-do, độc-lập, dân-chủ.

II - GIAI ĐOẠN: 1940-1945 : TÁI LẬP VIỆT MINH & C.S NAM BỘ NHÓM CỘNG SẢN GIẢI PHÓNG VÀ NHÓM CỘNG SẢN TIỀN PHONG

- Năm 1940, Cộng Sản Nam Kỳ khởi nghĩa lật đổ chánh quyền Pháp nhưng thất bại. Quân Pháp đàn áp, tàn sát và tiêu diệt gần hết các cơ sở và lực lượng của Cộng Sản Miền Nam. Gia-Định và vùng nông thôn Chợ-Lớn bị thiệt hại nặng nhứt. Các tổ chức đảng ở hàng chục làng của quận Hóc-Môn bị đánh phá và hoàn toàn tan rã. Quận Gò-Vấp cũng bị quân Pháp tàn phá và tiêu diệt như Hóc-Môn. Lực lượng thủ đô Saigon-Chợ-Lớn và các quận Cần Giuộc, Trung-Huyện, Đức-Hòa ít bị thiệt hại hơn ở Gia Định. Xứ Ủy Nam Kỳ tan rã và hầu

hết các ủy viên trong Xứ Ủy đều bị bắt. Từ đó Xứ Ủy Nam-Kỳ mất hẳn liên lạc với T.U đảng CSVN ở Hà Nội. Lực lượng còn lại khoảng 5% tản mác về các nơi xa xôi hẻo lánh để lánh nạn. Dương minh Châu thành lập chiến khu Dương minh Châu ở Tây Ninh, Huỳnh văn Nghệ lập chiến khu “Đ” ở Sông-Bé (Vùng Đồng Nai Thượng).

- Tháng 07 năm 1941, quân Nhật tràn vào Nam Bộ. Lợi dụng lúc chánh-quyền Pháp đang phải đối phó với quân Nhật, lực lượng Cộng Sản còn lại ở Nam Bộ tổ chức lại đảng Cộng Sản ở Miền Nam. Sau Nam-Kỳ Khởi Nghĩa, lực-lượng cộng-sản còn lại bị phân tán khắp nơi thành nhiều nhỏ, mất liên lạc với nhau và không còn hoạt động. Riêng ở Saigon, Chợ Lớn, Gia-Định có 2 nhóm cộng-sản hoạt-động riêng rẽ và bất hợp tác với nhau. Đó là nhóm TIỀN PHONG và Nhóm GIẢI PHÓNG

A - NHÓM GIẢI PHÓNG (NGP)

Nhóm Giải Phóng đi trước về sau. Nhóm Giải-Phóng liên hệ mật thiết với Mặt Trận Việt-Minh ở Hà Nội và dưới sự hỗ trợ của Việt Minh.

Năm 1941, các ủy viên Xứ Ủy Nam-Kỳ còn lại quyết định:

- Xuất bản tờ báo “Giải Phóng” để làm cơ-quan tuyên truyền cho Việt-Minh ở Thủ đô và vùng phụ cận.
- Đưa cán bộ về tỉnh để xây dựng lại đảng Cộng Sản ở các tỉnh.

1/ Tỉnh Ủy Gia-Định

Gia-Định là tỉnh đầu tiên mà NGP phải xây dựng trở lại.

- Đầu năm 1941, Xứ ủy đưa Bùi văn Châu tự Lưu Dự Châu về Gia-Định hoạt động xây dựng và tổ chức tỉnh ủy. Đến tháng 06-1941 thì Bùi văn Châu bị bắt. Xứ Ủy đưa Nguyễn văn Xương lên thay thế, tiếp tục xây dựng cơ sở và phát triển lực-lượng. Quân Pháp biết được và càn quét mạnh và liên tục. Tỉnh-ủy Gia-Định tan vỡ. Cơ-sở và cán bộ bị thiệt hại nặng. Các cán bộ còn lại phải phân tán, tạm lánh vào thủ-đô Saigon hay ra Vũng Tàu, Bà Rịa, hoặc lên miệt Đức Hòa.
- Tháng 07-1942, một số cán bộ kể trên trở về HốC Môn và Gò Vấp tìm cách móc nối với các cơ sở địa phương để thành lập “Ban Cán-Sự Tỉnh”. Ban Cán-Sự Tỉnh đầu tiên chỉ có 6 ủy-viên do Phạm văn Bang tự Ba Bún làm trưởng ban. Ban Cán-Sự Tỉnh đưa các ủy viên về hoạt động ở các quận để xây dựng lại cơ sở và lực-lượng ở cấp quận. Nguyễn Oảng làm bí thư quận HốC-Môn, Ba-Bún làm bí thư quận Gò Vấp và Tân Bình.
- Đầu năm 1943, một nhóm đảng viên khác với nhóm Phạm văn Bang do Bùi văn Dư lãnh đạo gồm có các đảng viên từ miền Tây lên hoạt động ở vùng Bà Queo. Họ xuất bản tờ báo “Giải Phóng” để làm cơ quan tuyên truyền và liên lạc. Tờ báo

Giải-Phóng xuất bản được 5 số thì tung tích của nhóm bị bại lộ. Quân Pháp liền mở hành quân càn quét. Cả nhóm đều bị bắt hoặc bị giết, duy chỉ có Bùi văn Dư chạy thoát, rồi liên lạc với Hoàng Tế Thế (Saigon), Nguyễn thị Thập (Liên Tỉnh Ủy Tiền Giang) Lê hữu Kiều (Hà nội đưa vào), Hoàng Dư Khương, Lê minh Định và Trần Văn Trà (từ miền Trung vào) thành lập **“Kỳ Bộ Việt Minh Nam Kỳ”**. Lê hữu Kiều là cán bộ của T.U Đảng ở Hà-Nội và có liên lạc mật thiết với Mặt Trận Việt-Minh nên được bầu làm bí thư “Kỳ-Bộ Việt-Minh Nam-Kỳ” có nhiệm vụ liên lạc giữa TU. Đảng và Kỳ Bộ Việt-Minh. và phổ biến tài-liệu và huấn thị của T.U Đảng cho Kỳ-Bộ Việt-Minh Nam-Kỳ thi hành:

- Giao cho Nguyễn hữu Ngoạn và Trần văn Trà trực tiếp phụ trách tờ báo “Giải-Phóng“

- Phục hồi lại hệ thống tổ chức Đảng Bộ Nam-Kỳ và tổ chức các “Đoàn-Thể Cứu-Quốc“

- Thành lập “Ban Cán Sự Miền Đông” để hoạt động trong các tỉnh Miền Đông Nam Bộ. Đến cuối năm 1943, Ban Cán Sự Miền Đông đã thành lập được tỉnh ủy Chợ Lớn, ban vận-động Việt-Minh ở Gia Định, Thủ Dầu Một.

Đến cuối năm 1944, Bùi văn Dư, Lê minh Định, Trần văn Trà, Nguyễn văn Ngoạn bị Pháp bắt, tòa báo Giải-Phóng bị phá vỡ và các đảng viên trong tòa báo cũng bị bắt. Do đó dự định thành lập Xứ-Ủy Giải-Phóng của “Kỳ-Bộ Việt-Minh Nam-Bộ” bắt thành. Từ khi thành lập (1941) cho đến cuối năm 1944, tỉnh ủy Gia-Định có 6 ủy viên hoạt động trong hệ thống tổ chức và lãnh đạo của “Kỳ-Bộ Việt-Minh Nam-Kỳ” hay Nhóm Giải-Phóng. Đảng Bộ Gia-Định được củng cố, phát triển và xây dựng được chi bộ ở các xã Tân Thạnh Đông, Tân Thạnh Tây, Phước-Hiệp, Gò-Vấp, Tân-Bình. Riêng Gò-Vấp và Tân-Bình, đảng bộ có đến 16 xã từ Hạnh-Thông-Tây lên An-Phú-Đông đến Gò Mây, Vĩnh-Lộc. Năm 1944 chi bộ Đảng cũng được thành lập ở các xã Tân Lập, Tân Mỹ, Trung Mỹ và Nhuận-Đức (Củ-Chi). Ban Cán Sự Tỉnh cũng phổ biến tài liệu của Mặt Trận Việt Minh cho các cán bộ học tập.

2/ Thành Ủy Saigon

Song song với việc xây dựng tỉnh-ủy Gia Định, Xứ Ủy Giải Phóng cũng tích cực xây dựng lại đảng Việt-Minh ở thủ đô Saigon. Sau Nam Kỳ Khởi Nghĩa, lực-lượng Việt-Minh ở thủ-đô Saigon chỉ còn lại những nhóm nhỏ lẻ tẻ, mất liên lạc với nhau. Họ vừa cố gắng bảo tồn lực lượng trước sự lùng bắt ráo riết của chính quyền Pháp, vừa tìm cách liên lạc móc nối với các đảng viên còn sống đang lánh mặt ở các nơi xa xôi hẻo lánh để xây dựng trở lại cơ sở và Đảng. Vào lúc bấy giờ ở Saigon có:

- Chi bộ sở Ba-Son: với các đảng viên Nguyễn Oánh, Nguyễn văn Lương, Nguyễn văn Tư hoạt động tích cực gây dựng lại cơ sở trong các xí-nghiệp SIMAC, FACI, BETE, ARSINI, ở Sở Hỏa-Xa ở Nhà Đền Chợ-Quán

- Ngô thị Liên (Ngô duy Liên) hoạt động dịch vận trong hàng ngũ quân đội Pháp ở thành Sàng-Đá và thành Ô-Ma

- Nguyễn thị Huệ (Phó bí-thư tỉnh-ủy Vĩnh-Long) cùng một số cán bộ Miền Tây lên Saigon xây dựng cơ-sở trong hàng ngũ công-nhân Chợ Lớn và Xóm Củi

- Vào khoảng tháng Tám năm 1941, trong khi Xứ-Ủy đã bị Pháp càn-quét tan rã thì lại xuất hiện một nhóm không rõ xuất xứ, gồm các cán bộ Hoàng tế Thế, Trần xung Phong, Phùng văn Đôn, Quới tự Huy (bí thư chi bộ xe buýt) Vinh, Phổ v.v... Nhóm này chuyên hoạt động tuyên truyền và xây dựng cơ sở ở Saigon.

- Một ít lâu sau, T.U Đảng ở Hanội đưa Nguyễn hữu Xuyên vào Saigon. Nguyễn hữu Xuyên gia nhập nhóm Hoàng Tế Thế để xây dựng Thành Ủy Saigon-Cholon. Tháng 10-1941 Nguyễn Hữu Xuyên bị Pháp bắt. Với một lực lượng sơ khai nhỏ bé và rời rạc như vừa kể trên, họ hoạt động tích cực suốt năm 1941 và 1942 để xây dựng Thành-Ủy Saigon-Cholon. Cuối năm 1942, họ thống nhất lực lượng thành lập “**Thành Ủy Giải-Phóng**” có cơ sở và đảng viên hoạt động trong khắp 11 quận của thủ-đô.

B - NHÓM TIỀN-PHONG (NTP)

Vào tháng 07-1941, có 8 đảng viên Cộng sản vượt ngục ở Tà-Lài. Năm đảng-viên bị bắt trở lại còn 3 đảng viên chạy thoát. Ba đảng viên vượt thoát là Trần văn Giàu, Dương quan Đông và Châu văn Giác. Sau một thời gian ẩn mặt họ ra hoạt động ở Cần Thơ, Dương quang Đông về hoạt động ở các tỉnh Hậu Giang, Trần văn Giàu hoạt động ở thủ-đô Saigon và các tỉnh phụ cận.

Trong khoảng thời gian từ năm 1942 đến tháng 10-1943 họ hoạt động tích cực xây dựng lại hạ tầng cơ sở và phát triển lực lượng trong 21 tỉnh Nam-Kỳ. Tháng 10-1943, Châu văn Giác bị Pháp bắt ở Cần-Thơ. Lực-lượng Cộng-Sản Nam-Kỳ chỉ còn lại 2 người lãnh đạo là Trần văn Giàu ở miền Đông và Dương quang Đông ở miền Tây.

1/- Thành Lập Xứ Ủy Nam Kỳ hay Xứ Ủy Tiền Phong.

Vào tháng 10-1943, đại biểu các cơ-sở thuộc 21 tỉnh họp hội-nghị ở Chợ Gạo (Mỹ-Tho) thành lập **Xứ Ủy Nam Kỳ** và bầu Trần Văn Giàu làm Bí thư Xứ-Ủy. Xứ-Ủy Nam Kỳ xuất bản tờ báo “Tiền Phong” làm cơ quan tuyên truyền cho Xứ-Ủy. TU Đảng CS Việt Nam ở Hanoi gọi nhóm Trần văn Giàu và Dương quan Đông là NHÓM TIỀN PHONG. Vào lúc này Nhóm Giải Phóng của Mặt-Trận Việt Minh chưa thành lập được Xứ-Ủy. Nhóm Tiền Phong không liên lạc với T.U Đảng CSVN ở Hanoi và cũng không liên-hệ với Kỳ-Bộ Việt-Minh Nam-Kỳ cho nên Nhóm Giải-Phóng không tham gia vào nhóm Tiền Phong. Chủ trương của Xứ Ủy Tiền-Phong gồm có các điểm sau đây:

- Lật đổ đế-quốc Nhật và Pháp ở Vietnam

- Tổ-chức các “Hội Quần Chúng” như Công hội, Nông hội, các hội Thanh Niên, Phụ Nữ, công chức chính quyền, công nhân xí nghiệp, các thành phần trí thức và tư sản v.v...

Xứ Ủy Tiên-Phong không chủ-trương tổ-chức Đảng như nhóm Giải-Phóng và Mặt-Trận Việt-Minh

-Chuẩn bị tổng khởi nghĩa lật đổ đế-Quốc Pháp Nhật ở Saigon, lấy Saigon làm trọng điểm xuất phát. Từ chủ-trương này, Xứ Ủy Tiên-Phong lấy Saigon và vùng phụ cận làm địa bàn hoạt động chính.

2/- Thành Ủy Saigon hay ban Cán Sự Thành

Cuối năm 1943, Xứ Ủy Tiên Phong thành lập “**Thành-Ủy Saigon**” hay “**Ban Cán-Sự Thành**” do Trần Văn Giàu trực tiếp chỉ đạo. Ban Cán-Sự Thành mở hội nghị mở rộng ở Phú Lạc (Chợ-Lớn) đề ra phương hướng hoạt động như sau:

- Tình hình đang biến chuyển mau lẹ trên thế-giới và trong nước. Cộng Sản Nam-Kỳ phải chạy đua với thời gian để xây dựng và phát triển cách mạng, chuẩn bị làm cuộc tổng khởi nghĩa.
- Saigon là đầu não của đế quốc Pháp-Nhật, nơi tập-trung lực-lượng mạnh của địch quân, do đó Saigon cần được ưu tiên tăng cường cán bộ ,chuẩn bị lực lượng tổng khởi nghĩa.
- Cán-bộ phải học chủ thuyết Mát-Lê để rút kinh nghiệm.
- Xây dựng “Quân-Đội Chính-Trị Cách-Mạng” ở thành-phố
- Phải chú trọng trước hết là công nhân và lao động, kể cả công chức. Tổ-chức họ vào các công đoàn và các hội biến tướng
- Tổ chức lực lượng nông dân thành “vòng đai đỏ” cho thành-phố.
- Cũng cố chặt chẽ mọi liên hệ giữa đảng bộ Saigon và đảng bộ ở các tỉnh lân cận để phối hợp hành-động.
- Kế hoạch địch vận phải lôi kéo được lính Việt trong quân đội Pháp và cả lính Pháp và lính Nhật theo phe cách-mạng. Phải lôi kéo được quân nhân cầm đầu các binh đoàn lưu động theo cách mạng. Nhờ có phương pháp tổ chức và hành động mà đảng bộ Saigon đã lôi kéo được những chi bộ và đảng viên từ lâu ẩn tránh, trở lại hoạt động cho thành ủy Saigon như các chi bộ Phú-Lạc, FACI...các cơ sở đảng ở bến tàu, ở Xóm-Chiếu, ở Khánh Hội. Nhiều cơ sở đảng được phục hồi ở Q.5 và Q.11. Các tổ chức công đoàn cũng lần lần được phục hồi.

3/- Thành Lập “Tổng Công Đoàn Nam Bộ”

Vào tháng tư năm 1944, 20 đại biểu công đoàn thủ đô và vùng phụ cận họp hội nghị tại hãng thuốc lá MIC, thành lập “**Tổng Công Đoàn Nam Bộ**” và bầu ban chấp hành. Tổng Công-Đoàn Nam-Bộ đặt trụ sở tại đường Lagrandiere (Lê Thánh Tôn). Đến cuối năm 1944 Tổng Công Đoàn Nam-Bộ có thêm 40 công đoàn với 5,000 đoàn viên.

III - VIỆT MINH VÀ CỘNG SẢN NAM BỘ NĂM 1945

Ngày 9-03-1945 Nhật đảo chánh Pháp, nắm lấy chủ quyền Đông-Dương. Nước Việt Nam bước vào một giai đoạn lịch sử mới.

Việt Nam không còn là thuộc địa của Pháp mà là một nước độc lập trong khối “Đại Đông Á Đại Đồng Cường Thịnh” của Nhật Bản, nằm trong tay quân phiệt Nhật. Ông Bảo Đại làm quốc trưởng, thành lập chính phủ Trần Trọng Kim để cai trị Việt Nam, có sự nhúng tay của quân Nhật trong việc thành lập chính phủ.

Quân phiệt Nhật ở Việt Nam tạo ra một không khí chính trị thuận lợi cho các đảng chính-trị hoạt động như thả tù chính trị bị Pháp giam giữ, cho phép học sinh, sinh viên và thanh niên hoạt động hội đoàn, cho phép các đảng chính trị được công khai hoạt động.

Lợi dụng không khí chính trị cởi mở này, hai nhóm Việt Minh và Cộng Sản Nam Bộ tích cực hoạt động để chuẩn bị làm cách mạng giành chính quyền. Các đảng phái cách mạng quốc gia ra đời và cũng tranh đấu cho độc lập và tự do của Việt Nam.

Cộng-Sản và Quốc-Gia có chung một lý-tưởng. Tại sao Việt-Minh và Cộng Sản không cho phe Quốc Gia cộng tác chống xâm lăng mà lại tiêu diệt hết phe Quốc-Gia và nhóm Cộng Sản Đệ-Tứ Quốc-Tế?

A - CHUẨN BỊ TỔNG KHỞI NGHĨA

1 - Nhóm Giải Phóng: thành lập Xứ Ủy Giải Phóng Lâm Thời (XUGP).

Dân Tôn Tử (Trần Văn Vi), Hoàng dư Khương, Tô Ký trở về tăng cường cho nhóm Giải Phóng ở Hóc Môn. Ngày **20-3-1945** nhóm Giải-Phóng mở hội nghị ở Xoài Hột (Mỹ Tho) để thành lập Xứ Ủy Giải Phóng Lâm Thời do Dân tôn Tử làm Bí thư xứ-ủy và quyết định:

- Xuất bản 2 tờ báo Giải-Phóng và Độc-Lập làm cơ quan tuyên truyền cho Việt Minh và phổ biến chủ trương cách mạng của Việt Minh.
- Tổ chức 10 Tỉnh ủy lâm thời và 6 Ban Cán Sự tỉnh hoạt động chuẩn bị cách mạng.
- Thành lập ban Cán-Sự Xứ-Ủy Giải-Phóng (tháng 05-1945) ở Bà Điểm do Lê hữu Kiều làm bí-thư
- Củng cố và phát triển đảng. Bắt đầu từ tháng 5-1945, hệ thống đảng bộ được kiện toàn từ tỉnh đến quận, làng, các tổ chức “Cứu Quốc” được xây dựng từ tỉnh đến nông thôn. Nhiều cán bộ kỳ cựu của đảng trở lại tham gia Xứ Ủy Giải-Phóng như Ung Văn Khiêm, Nguyễn Văn Tây (Thanh-Sơn) Hà Huy Giáp, Bùi Công Trưng, Nguyễn Văn Tạo, Nguyễn Văn Nguyễn, Nguyễn Văn Kính. Đảng bộ Gia-Định do Xứ Ủy Giải Phóng trực tiếp chỉ đạo được tăng cường thêm nhiều cán bộ cao cấp như Tô

Ký, Huỳnh văn Thơm, Phạm văn Bang, Nguyễn Oán, Trịnh thị Miêu v.v... Vào tháng 5-1945 , XUGP thành lập tỉnh-ủy Gia-Định do Phạm văn Khung làm bí-thư. Hoạt động chính yếu của tỉnh ủy là vùng Gò Vấp và Thủ Đức.

- Mốc nổi phe Quốc-Gia theo Việt-Minh

* Việt-Minh mốc nổi **“Phong Trào Học-Sinh Yêu Nước”** của trường Petrus Ký theo Việt-Minh. Sự mốc nổi này do Dương Đức Hiền, chủ tịch tổng hội sinh viên Hanoi thực hiện với Phạm kim Ảnh.

* Mốc nổi với **“Thanh Niên Tiên Phong”**

B.S Phạm Ngọc Thạch, người tổ chức và xây dựng phong trào Thanh Niên Tiên Phong, là cán bộ cao cấp của Mặt Trận Việt Minh ở Hà-Nội cài vào “Viet Nam Độc-Lập Đảng” của Hồ văn Ngà để lãnh đạo phong trào Thanh Niên Tiên Phong và đem Thanh Niên Tiên Phong gia nhập Mặt Trận Việt-Minh vào giờ phút quyết định (22-8-1945). Khi Thanh-Niên Tiên Phong tuyên bố gia nhập Mặt Trận Việt-Minh thì chẳng những đảng Viet Nam Quốc Gia Độc Lập mà cả dân chúng miền Nam đều bật ngửa, vì ai cũng tưởng là Thanh Niên Tiên Phong là lực lượng cách mạng nòng cốt của Viet Nam Quốc Gia Độc Lập Đảng. Cả Trần văn Giàu cũng không ngờ rằng Thanh Niên Tiên Phong theo Việt Minh vì những người xây dựng Thanh Niên Tiên Phong cũng là những người xây dựng “Phong Trào Học-Sinh Yêu Nước” của trường Petrus Ký. Sau khi Thanh Niên Tiên Phong tuyên bố gia nhập Mặt Trận Việt-Minh thì người ta thấy Phạm Ngọc Thạch là Ủy viên ngoại giao trong chánh phủ Cộng-Hòa Dân-Chủ Nam-Bộ của Trần văn Giàu và cũng là Bộ Trưởng Y Tế của chính phủ trung ương của Hồ Chí Minh.

* Mốc nổi các hội đoàn sinh viên để thành lập 2 tổ chức sinh viên và thanh niên hoạt động chính thức cho Việt Minh. Hai tổ-chức này là: Liên đoàn Sinh Viên Saigon- Chợ Lớn; Đảng Tân Dân Chủ Nam Kỳ.

Thanh Niên Tiên Phong sau khi gia nhập Mặt Trận Việt-Minh trở thành “Đoàn Thanh-Niên Cứu Nước”

2- Nhóm TIÊN PHONG.

2.1_Củng cố Thành Ủy Saigon: (Ban Cán Sự Thành)

Xứ Ủy Tiên-Phong tăng cường thêm cán bộ cao cấp cho Ban Cán Sự Thành. Những cán bộ cao cấp này là: Nguyễn văn Kính, Nguyễn văn A, Nguyễn Oanh, Nguyễn văn Chi, Lý chính Thắng, Tạ văn Hào, Nguyễn văn Long, Nguyễn văn Lương v.v...Nguyễn văn Kính được chọn làm bí thư Ban Cán Bộ Thành.

2.2 Phát triển lực lượng

-Số lượng đảng viên Thành ủy Saigon gia tăng nhanh.

- bộ với
- * Ở Q.4 lúc ban đầu chỉ có chi bộ FACL. Đến tháng 5-1945 có 3 chi bộ với
  - * Ở Q.3 thành lập thêm chi bộ 6 và chi bộ Giếng Nước.
  - * Ở Phú Nhuận thành lập thêm chi bộ 21
  - * Ở Tổng Công Đoàn Nam-Bộ có 324 cơ-sở với 120,000 đoàn viên.

- Về binh-vận: Xứ Ủy Tiền Phong có cơ-sở trong:

- * Binh Đoàn Lưu Động Chí-Hòa
- * Binh Đoàn Lưu Động Gia-Định
- * Binh Đoàn phụ thuộc sở Sen-Đầm (Chợ Lớn) và trong nhiều cơ sở cảnh-sát.
- * Các binh-đoàn lính khố xanh ở Long-An, Mỹ-Tho, Gò-Công, Biên-Hòa, Thủ-dầu-Một.

- Về Trí Vận và Dân Vận

Những sinh-viên và trí-thức trong nhóm “Báo Thanh-Niên” như Huỳnh văn Tiễn, Nguyễn Việt Nam v.v..được phân công đi huấn luyện văn-hóa bổ túc cho các lực lượng cảnh sát và quân đội, chuẩn bị cho họ sẵn sàng theo cách mạng. Trần văn Giàu, Huỳnh Tấn Phát, Hà Huy Giáp, Nguyễn Việt Nam v.v... tổ chức những lớp huấn luyện cao cấp cho cán bộ tại văn phòng luật sư Huỳnh Tấn Phát tại số 78-80 đường Mayer (Hiền Vương) để phục-vụ cách-mạng. Những công tác giáo dục và rèn luyện quần chúng như phong trào cứu trợ nạn đói Bắc Việt, phong trào vệ sinh và phòng ngừa bệnh, hội truyền bá quốc ngữ, bản tin quân sự và chính-trị v.v cũng được tổ chức.

- Công tác huấn luyện quân sự

Huỳnh Tấn Phát vận động với chú ruột là ông Huỳnh văn Phương đang làm phó giám đốc công an tình báo ở bót Catinat để nhờ ông Phương cung cấp vũ khí, cho mượn sân tập bắn Cảnh Sát Đô-Thành để làm nơi tập bắn và huấn luyện quân sự. Ban Cán Sự Thành cũng hoạt động mua sắm vũ khí để trang bị cho quân-đội cách mạng.

3- « Ủy Ban Hành-Động Thống Nhất »

Tháng 7-1945, T.U Đảng CSVN ở Hanoi đưa Bùi Lâm vào Nam để thống nhất 2 Xứ Ủy Tiền Phong và Giải Phóng.

Sự vận động của Bùi Lâm không có kết quả vì 2 nhóm Tiền Phong và Giải Phóng đối nghịch nhau không chịu hợp tác. Tuy nhiên Bùi Lâm thành công liên kết 2 nhóm Tiền Phong và Giải Phóng trong một tổ chức gọi là “Ủy Ban Hành Động Thống Nhất” do Bùi Lâm làm trưởng ban, Lý chính Thắng và Bùi Công Trường đại diện cho nhóm Tiền Phong, Nguyễn thị Thập và Hoàng du Khương đại diện cho nhóm Giải-Phóng.

Ủy Ban Hành Động Thống Nhất chấp thuận để cho nhóm Tiền Phong lãnh đạo cuộc Cách Mạng Tháng Tám để giành chính quyền ở Miền Nam. Ngày 15-8-1945, Xứ Ủy Tiền Phong lập Ủy Ban Tổng Khởi Nghĩa và quyết định lấy Trung Tâm Saigon làm trung tâm khởi nghĩa cho toàn Nam Bộ. Ủy Ban Tổng Khởi Nghĩa đặt trụ-sở tại số 6 đường Colombert (Nay là Thái văn Lung). Ngày 17-8-1945 Xứ-Ủy Tiền Phong họp hội nghị mở rộng Nam Bộ ở Chợ-Đệm ra quyết định:

- Giữ vững và tăng cường tổ-chức sẵn sàng khởi nghĩa.
- Khi có tin Hanoi khởi-nghĩa thì Nam-Kỳ cũng phát động khởi-nghĩa.

Nói tóm lại, đến ngày 17-8-1945, Việt-Minh và Cộng-Sản Nam Bộ đã sẵn sàng khởi nghĩa để giành lấy chính quyền.

B- NGÀY 24-8-1945: CÁCH MẠNG THÁNG TÁM NĂM 1945 Ở NAM BỘ

1- Thanh Niên Tiền Phong đưa Việt Minh lên nắm chính quyền

1.1 Thanh Niên Tiền Phong trình diện Mặt Trận Việt Minh

Ngày 20-8-1945 Thanh Niên Tiền Phong trình diện Mặt-Trận Việt Minh tại rạp Nguyễn văn Hảo. Trong buổi lễ ra mắt này, dân chúng thấy các ông Huỳnh văn Tiễn, Đặng ngọc Tốt, Nguyễn văn Nguyễn lên diễn đàn giới thiệu Mặt Trận Việt Minh. Dân chúng ngỡ ngác không biết Mặt Trận Việt-Minh là ai? Đường lối chính trị của họ như thế nào? Lực lượng chính trị và quân sự của họ bao lớn?

Ngày 21-8-1945 Việt-Minh chính thức ra mắt dân chúng thủ đô với những đoàn xe có gắn loa, treo cờ đỏ sao vàng của CSVN và cờ đỏ búa liềm của Đảng Cộng Sản Quốc Tế chạy khắp nơi ở Saigon kêu gọi dân chúng tổng khởi nghĩa dành độc lập cho Viet Nam, do Mặt-Trận Việt Minh lãnh đạo.

1.2 Thanh Niên Tiền Phong gia nhập Việt Minh.

Ngày 22 -8-1946, Phạm Ngọc Thạch tuyên bố Thanh-Niên Tiền Phong gia nhập Mặt Trận Việt Minh : trong buổi nhóm ngày thứ Tư 22-8-1945, Ban Trung Ương đã quyết định từ nay trở đi Thanh Niên Tiền Phong đứng trong Mặt Trận Việt Nam Độc-Lập Đồng Minh Hội, tức Việt Minh, và sẽ tranh đấu trên mặt trận Việt Minh với ba khẩu hiệu:

- Viet Nam hoàn toàn độc-lập
- Chính phủ Cộng-Hòa Dân Chủ
- Chính quyền về tay Việt Minh

1.3 Thanh Niên Tiền Phong tham gia Cách Mạng Tháng Tám

- Đêm 23 rạng 24-8-1945 Cách Mạng Tháng Tám ở Nam Bộ bùng nổ ở thủ đô Saigon. Hàng vạn thanh niên thủ đô và các vùng lân cận đổ về thủ đô như nước lũ,

tham gia khởi nghĩa theo lời yêu cầu, kêu gọi của Mặt Trận Việt Minh và Thanh Niên Tiền Phong.

- Sáng ngày 24-8-1945, một rừng người đi biểu tình ủng hộ Mặt Trận Việt Minh. Cờ đỏ sao vàng và biểu ngữ được căng lên khắp nơi. Cờ đỏ sao vàng bay phấp phới trên các cao ốc, trên đường phố và trong đoàn người biểu tình. Cuộc biểu tình kéo dài suốt mấy ngày.

- Tối ngày 24-1945 Ủy Ban Tổng khởi nghĩa bắt đầu hành động : 18 giờ đêm, lực-lượng Thanh-Niên Tiền Phong tập hợp ở những trọng điểm đã được chỉ định trước. Đúng 19 giờ đêm, lệnh “Tổng Khởi Nghĩa” được ban hành. Các đội Thanh Niên Tiền Phong, Tự Vệ Thành và Vệ Binh Cộng-Hòa khẩn trương và dũng cảm tiến chiếm các cơ sở Công An, Cảnh Sát và Bảo An. Các đoàn Thanh-Niên Tiên-Phong trong chánh quyền tiến chiếm các công sở chính quyền. Các đoàn Thanh Niên Tiên-Phong trong các ngân hàng, các xí-nghiệp tiên chiếm các ngân hàng, xí nghiệp v.v... Dinh Khâm-Sai Nam-Kỳ cũng bị chiếm trong đêm ấy.

Nói tóm lại, Việt-Minh đã chiếm chánh quyền trong đêm 24-8-1945. Nhưng thật ra đâu có chánh quyền để chiếm. Chủ quyền Nam-Bộ vẫn còn trong tay của tướng Terauchi. Nhật án binh bất động vì đã đầu hàng quân Đồng Minh ngày 15-8-1945 mà quân Đồng-Minh còn chưa đến. Chính phủ Trần trọng Kim thì đã tan rã sau khi Nhật đầu hàng. Khâm-sai Nam Kỳ Nguyễn văn Sâm, Diệp Ba và phái đoàn từ Huế vào Nam bị bắt ở Nha Trang. Phe Quốc-Gia không kịp phản ứng.

2- Chánh Phủ « CỘNG HÒA DÂN CHỦ NAM BỘ »

Sáng ngày Thứ Bảy 25-8-1945, ở thủ-đô Saigon Chợ-Lớn cờ đỏ sao vàng bay rợp trời trên dinh Khâm sai, trên các cơ sở chính quyền, trên đài phát thanh, trên các xí nghiệp công và tư, trên các trường học và các chợ...

Đồng thời Việt Minh cũng tổ chức một cuộc biểu tình vĩ đại ở Saigon, tuyên bố “Việt-Minh nắm chính quyền ở miền Nam” và trình diện chánh phủ “Cộng-Hòa Dân-Chủ Nam-Bộ” gọi tắt là **Ủy-Ban Hành Chánh Nam Bộ**. Danh sách Ủy-Ban Hành Chánh Nam Bộ được niêm yết trên một cột trụ lớn sơn đỏ dựng ở “BỒN KÈN” trước dinh Đốc Lý (Tòa Đô-Chính Saigon).

Ủy Ban Hành Chánh Nam Bộ gồm có 9 ủy viên (1 độc lập, 4 Cộng Sản Nam Bộ, 4 Việt Minh) Ủy viên trưởng: Trần Văn Giàu

Các ủy-viên: Phạm Ngọc Thạch, Nguyễn văn Tạo, Dương Bạch Mai, Nguyễn phi Hoàn, Hoàng độn Văn, Huỳnh văn Tiêng, Nguyễn tấn Nhơn, Nguyễn văn Tây.

Không có một ủyviên nào thuộc lực lượng quốc gia kháng chiến.

Sau đây xin trích bài tường thuật của báo Điện -Tín ngày 27-8-1945

“...Trong cái biển người tràn ngập, Saigon hôm sáng thứ Bảy 25-8-1945, ngoài một đoàn Mọi, lại có đoàn Cộng Sản Điện An của Trung Hoa tham dự. Có nhiều người lấy làm mừng

mà thấy cuộc biểu-tình vừa rồi có cả vũ khí tối tân, nhưng một điều đáng mừng hơn là ta được thấy và cho người ngoại quốc thấy một tấm lòng của dân chúng Vietnam.

Cuộc đảo quyền hôm ngày 25-8-1945 xảy ra trong vòng trật tự không hao một giọt máu, không tốn một tạc đạn nào. Chỉ trong một tiếng đồng hồ là chính quyền ở Nam Bộ đã về tay mặt trận Việt-Minh. Từ phủ khâm-sai đến các ty, các sở công đều bị đạo quân cảm tử của T.N.T.P kéo đến chiếm đóng một lượt: 5 giờ sáng, nghĩa là từ đó các ty sở lớn nhỏ trong thành phố đều đặt dưới quyền canh giữ của thanh-niên rất nghiêm mật.

Tuy cuộc biểu tình định khởi diễn đúng 10 giờ, mà trời vừa sáng bóng cờ đã phấp phới khắp nẻo đường về đại lộ Norodom .

Trời lần lần sáng.

Cả ngàn, cả mấy chục ngàn, cả mấy trăm ngàn, rồi hơn triệu người. Già, trẻ, thanh niên nam nữ, Trung Hoa, Mọi, công chức thợ thuyền, nông dân, các đảng phái, các tôn-giáo đều tham dự.

Sau khi làm lễ chào cờ tại khán đài ở đại-lộ Norodom sau nhà thờ Đức Bà, đoàn biểu tình diễn hành từ 10 giờ sáng đến 12 giờ rưỡi trưa mới dứt đuôi.

Đến lối 1 giờ, binh lính, cảnh sát, thanh niên tụ họp thứ tự trước dinh Đốc-Lý, khi giới đều ra nổ để hoan nghênh Ủy Ban Hành Chánh Lâm Thời Nam-Bộ

Sau bản “Thanh-Niên Hành-Khúc” và bản “Quốc-Tế”, 9 ủy-viên của Ủy Ban Hành Chánh Lâm Thời ở trên lầu dinh Đốc-Lý bước ra từ người để ra mắt dân. Xong ủy viên trưởng Trần văn Giàu đứng trước máy truyền thanh tuyên bố như sau:

“Hỡi Đồng Bào Quốc Dân,

“Hôm nay là ngày vẻ vang nhất trong lịch sử của Nam Bộ Việt Nam. Giữa thanh thiên bạch nhật, chúng tôi, Ủy Ban Lâm Thời Hành Chánh, nhân danh toàn thể quốc dân Nam Bộ, tuyên bố trước mặt hoàn cầu và trước mặt toàn thể quốc dân rằng:

Chế độ Cộng Hòa Dân Chủ được thành lập tại Nam Bộ Việt Nam.

Chúng tôi tuyên bố không thừa nhận chính phủ Nam Triều và kiên quyết chống chế độ thực dân. Không một ngoại bang nào có thể viện một lý do gì mà bác bỏ quyết định long trọng của đồng bào ta hoài bão lâu nay: “Nước Việt Nam hoàn toàn Độc Lập”. Thay mặt cho Mặt trận Việt Nam Độc-lập đồng minh miền Nam, chúng tôi lãnh trách nhiệm nắm giữ chánh quyền ở Nam Bộ để đến ngày triệu tập xong quốc hội, sẽ giao lại cho đại biểu toàn quốc.

Trong giai đoạn này, trách nhiệm của chánh-phủ rất nặng nề. Bên ngoài giải quyết vấn đề ngoại giao rất phiền phức. Bên trong phải cởi bỏ những gánh nặng do chính phủ cũ để lại và chiến tranh đê trên vai chúng ta...” (Báo Điện-Tín ngày 25-8-1945)

Nói tóm lại:

- 1- TNTP đưa Việt Minh lên nắm chính quyền Nam-Bộ
- 2- TNTP. Giúp Việt Minh làm Cách Mạng Tháng Tám ở Nam-Bộ
- 3- Việt-Minh thành lập « CHÁNH PHỦ CỘNG HÒA DÂN CHỦ LÂM THỜI NAM BỘ». Không có một đảng phái quốc gia nào được chọn vào chánh phủ cả.

3-Xung Đột Quốc Cộng ở Nam Bộ năm 1945

Bên ngoài liên-quân Anh-Pháp đã đổ bộ lên Saigon. Bên trong, phe quốc-gia và phe Cộng Sản đang tranh chấp chính quyền. Việc này cũng đã xảy ra khi Việt Minh giành lấy chính quyền ở miền Bắc.

3.1 Phe Quốc-Gia: «Mặt Trận Quốc Gia Thống Nhất»

1 - Ngày thành lập: 14-08-1945

Ngày 14-08-1945, Hồ văn Ngà được tin quân Nhật đầu hàng quân Đồng Minh và quân Pháp lâm le trở lại xâm lăng Viet Nam. Ông khẩn cấp đứng ra kêu gọi các đoàn thể cách mạng quốc-gia, các đoàn thể tôn giáo, các nhân hào thân sĩ ái quốc hãy đứng lên và đoàn kết lại để chống xâm lăng. Đáp ứng lời kêu gọi của ông Hồ văn Ngà:

- Viet Nam Quốc-Gia Độc Lập đảng của Ông Hồ văn Ngà
- Việt Nam Phục Quốc Hội của PG. Cao-Đài
- Viet Nam Độc-Lập Vận-Động hội của PGHH.
- Nhóm Tranh Đấu (Đệ Tứ Quốc Tế) của Tạ Thu Thâu
- Nhóm Trí Thức Yêu Nước
- Liên Đoàn Công Chức, Nhóm Tịnh Độ Cư-Sĩ v.v...

đoàn kết lại với nhau lấy tên là «MẶT TRẬN QUỐC GIA THỐNG NHẤT» do ông Hồ văn Ngà làm chủ-tịch.

2 - Ra Mắt.

- Ở Saigon, ngày 21-08-1945, MẶT TRẬN QUỐC GIA THỐNG NHẤT tổ-chức một cuộc biểu tình vĩ đại có hơn 200,000 người tham dự để ra mắt dân chúng và biểu dương lực lượng cùng sự đoàn kết của dân chúng sẵn sàng đứng lên chống xâm lăng.
- Ở Cần-Thơ, Đức Giáo-Chủ Huỳnh Phú Sổ cũng tổ chức một cuộc biểu tình vĩ đại vào ngày 8-09-1945 để ủng-hộ Mặt Trận Quốc-Gia Thống Nhất.

Ngày 07-09-1945 ở Saigon, Đức-Giáo-Chủ Huỳnh Phú Sổ đang tham dự một cuộc hội nghị của Việt Minh do Cao hồng Lĩnh và Hoàng quốc Việt chủ tọa để cải tổ Ủy Ban Hành-Chánh Nam-Bộ”. thì Lý Huê Vinh bước vào đưa cho Trần văn Giàu một bức điện tín báo tin P.G.H.H sẽ tổ chức biểu tình ở Cần Thơ ngày 8-9-1945. Trần văn Giàu quay sang hỏi Đức Thầy về cuộc biểu tình ở Cần Thơ , Đức Thầy trả lời là cuộc biểu tình hợp pháp vì đã được chính quyền địa phương cho phép.

Ngày 08-09-1945, cuộc biểu tình của tín đồ P.G.H.H vẫn xảy ra ở Cần Thơ, ủng hộ MẶT TRẬN QUỐC GIA THỐNG NHẤT. Mặc dầu có giấy phép hợp lệ, Trần văn Giàu vẫn đem quân vệ-quốc đến đàn áp và giải tán cuộc biểu tình bằng vũ lực, khiến cho nhiều tín đồ P.G.H.H bị giết.

Sau đó Việt Minh bắt 3 người tổ chức cuộc biểu tình là: Ông Huỳnh thành Mậu (em của Đức Thầy), Trần văn Hoàn, trưởng nam của ông Trần văn Soái, Ông Nguyễn xuân Thiệp tức nhà văn Việt-Châu đem xử bắn ở sân vận động Cần Thơ.

Như vậy, Việt Minh Cộng-Sản qua tên Trần Văn Giàu đã gây chiến với P.G.H.H và gây cảnh huynh đệ tương tàn trong khi toàn dân đoàn kết chống xâm lăng.

Ngày 9-09-1945, ở Saigon, Trần văn Giàu ra lệnh cho Lý Huê Vinh đem vệ quốc đoàn đến bao vây trụ sở Viet Nam Độc Lập Vận Động hội của P.G.H.H. ở góc đường Sohier và Mich và bắt trọn bộ tham mưu của Hội đem thủ tiêu ở cầu Bến Phên (trên TL. 9 từ ngã ba Tham Lương đi An Phú Đông)

Cuối tháng 9, 1945 Việt Minh ở miền Tây bắt Chu bá Khanh, một cán bộ cao cấp của P.G.H.H cùng 30 tín đồ của P.G.H.H đem giết tại Ba Động.

Việt Minh Cộng-Sản đã châm ngòi ngọn lửa chia rẽ dân tộc, gây chiến tranh giữa Việt-Minh và Phật-Giáo Hòa Hảo, một tôn giáo quốc gia ái quốc kháng chiến chống xâm lăng ở Nam Bộ.

3 - Lực lượng.

MẶT TRẬN QUỐC GIA THỐNG NHẤT có một lực lượng chính trị quân sự và thanh niên rất lớn, được sự ủng hộ của toàn dân thủ đô và Nam Bộ. Lực-lượng của Mặt Trận gồm có :

- **Viet Nam Quốc Gia Độc Lập Đảng** của Hồ văn Ngà (VNQGDLĐ)

VNQGDLĐ là một đảng trí thức ở thủ đô, gồm phần lớn là những nhà trí thức tư bản, những công chức cao cấp trong chính quyền nắm giữ những cơ quan then chốt như Cảnh Sát, Công An, Quân Đội, Bảo An (Đoàn Vệ Binh Cộng-Hòa hay Đệ Nhất Sư-Đoàn Dân Quân) những nhà cách mạng ái quốc v.v...Đảng được quân phiệt Nhật ủng hộ, được thành lập ngay sau khi Nhật đảo chánh Pháp để tranh đấu giành lại chủ quyền và độc lập cho Viet Nam. Đảng có một lực lượng thanh niên rất lớn là “Đoàn Thanh Niên Tiền Phong” do B.S Phạm ngọc Thạch, tổng thư ký của Đảng xây dựng và tổ chức. Đảng và Đoàn TNTP được dân chúng ủng hộ nhiệt liệt.

- **Phật Giáo Hòa-Hảo (PGHH)** do Đức Thầy Huỳnh Phú Sổ lãnh đạo

Phật Giáo Hòa Hảo có một lực lượng chính trị, quân sự và thanh niên rất lớn ở Hậu Giang gồm có Lực-Lượng Bảo An PGHH, đảng Viet Nam Ái Quốc và Đoàn Thanh Niên Ái Quốc.

Ở Saigon, Đức Thầy có một tổ chức chính trị tên là “Vietnam Độc-Lập Vận-Động Hội”

- **Phật Giáo Cao Đài** do Giáo Chủ Phạm Công Tắc lãnh đạo, có một lực lượng quân sự rất là hùng mạnh (Các lực-lượng võ trang Cao Đài, Đoàn Heiho, Đệ Tam Sư Đoàn Dân Quân của Nguyễn hòa Hiệp) một lực lượng chính trị là Viet Nam Phục Quốc Hội và một đoàn thể thanh niên và sinh viên (Đoan học-sinh, sinh-viên Phục Quốc do B.S Nguyen duy Cuong tự Ba-Trực lãnh đạo.)

- **Nhóm TRANH ĐẤU (LA LUTTE) hay ĐỆ TỬ QUỐC TẾ** do Tạ thu Thâu lãnh đạo

Tạ thu Thâu bị Việt-Minh giết chết ở huyện Tư Nghĩa tỉnh Quảng-Ngãi ngày 18-08-1945 trên đường từ Bắc về Nam. Những nhà lãnh đạo còn lại là Phan văn Hùm, Trần văn Thạch, Phan văn Chánh v.v...chiến đấu chống xâm lăng trong hàng ngũ của **MẶT TRẬN QUỐC GIA THỐNG NHẤT**.

- Rất đông thân hào nhân sĩ ái quốc thuộc các **nhóm Liên đoàn Công Chức, nhóm Trí Thức Yêu Nước, nhóm Tịch Độ Cư-Sĩ v.v...**

4 - Hoạt Động:

- Ngày 22-08-1945, Phạm Ngọc Thạch đem Thanh Niên Tiền Phong gia nhập Mặt Trận Việt Minh, giúp Việt Minh làm cuộc Cách Mạng Tháng Tám ở Nam-Bộ (23-08-1945) giành lấy chính quyền (đâu còn chính-quyền vì Nhật đã đầu hàng và chính phủ Trần trọng Kim ở Nam Bộ đã tan rã) lập ra «**CHÁNH PHỦ CỘNG HÒA DÂN CHỦ NAM BỘ**» hay Ủy Ban Hành Chánh Nam Bộ do Trần văn Giàu làm chủ tịch, không có một ủy viên nào thuộc **MẶT TRẬN THỐNG NHẤT** cả.

- Ông Hồ văn Ngà đề nghị đại đoàn kết dân tộc để chống xâm lăng nhưng Việt Minh bác bỏ đề nghị của Ông Hồ văn Ngà. Ông Hồ văn Ngà, nhân danh MTQG TN, sau đó tuyên bố trên báo “Hưng Việt” như sau:

“...Viet Nam là việc chung của quốc dân, không ai có quyền bảo quốc gia này là hương quả riêng của một đảng phái nào. Chúng tôi từ hồi nào đến giờ cũng thiết tha vấn đề độc lập của nước nhà, chỉ nghĩ đến sự độc lập, phải nghĩ đến độc lập, phải độc lập trước đã...Người Viet Nam nào dám đang được và có hy vọng thành công, chúng tôi sẵn sàng tán trợ...miễn tránh được đổ máu của đồng bào, để dành bầu máu nóng ấy mai sau hy sinh cho đúng chỗ hy-sinh...”

Như vậy thì đã rõ lập trường của Mặt Trận Quốc-Gia Thống-Nhất, lập trường của người dân Nam-Bộ với tinh thần đại đồng, đại đoàn kết dân tộc chống xâm lăng dành độc lập cho Viet Nam.

Ngược lại, Việt-Minh Cộng-Sản độc quyền, độc đảng, bè phái dành lấy một mình quyền lãnh đạo chiến tranh ở Nam-Bộ.

Ngày 30-8-1945, Ủy Ban Hành-Chánh Nam-Bộ mở hội nghị khoản đại diện các đảng phái chính trị và báo chí tham dự để trả lời những thắc mắc của dân chúng. Trần văn Thạch thuộc nhóm TRANH ĐẤU chất vấn Trần văn Giàu: Ai bầu cử Ủy Ban Hành-Chánh? Ai đưa Việt Minh lên nắm chính quyền?

Mặt Trận Quốc-Gia Thống-Nhất đòi Trần văn Giàu thi hành lời hô hào của Việt Minh “Đại-Đoàn-Kết Chống Xâm-Lăng” để mọi người dân Nam-Bộ có cơ hội đóng góp xương máu chống xâm lăng. CSBV nhận thấy dân chúng và các đảng phái không ủng hộ Việt-

Minh nên vội vã đưa Cao Hồng Lĩnh và Hoàng Quốc Việt vào Nam theo đường tốc hành để giải quyết các vấn đề Việt Minh ở Nam-Bộ.

- Ngày 4-09-1945, Mặt Trận Quốc-Gia Thống Nhất họp hội-nghị ở Trường Mỹ Thuật Gia Định thảo luận việc Ủy Ban Hành-Chánh độc quyền lãnh đạo Nam Bộ chống xâm lăng. Hội nghị do Đức Thầy Huỳnh Phú Sổ chủ tọa có Trần văn Giàu, Cao Hồng Lĩnh và Hoàng Quốc Việt tham dự. Trong hội-nghị Đức Thầy hỏi Trần văn Giàu: Ai Việt-Minh thật? Ai Cộng-Sản? Trần văn Giàu không trả lời. Hoàng Quốc Việt trả lời thế: “Chính Đức Thầy là Việt Minh thật!

Hội nghị đòi Trần văn Giàu cải-tổ Ủy Ban Lâm Thời Hành Chánh, Hoàng quốc Việt và Cao-hồng-Lĩnh chấp thuận cải tổ Lâm-Ủy Hành-Chánh

- Ngày 07-9-1945, Việt-Minh triệu tập đại hội Đảng ở Nam Bộ để cải tổ Ủy Ban Lâm Thời Hành Chánh. Đại hội được tổ chức ở Tổng Công Đoàn Nam Bộ ở số 72 đường Lagrandiere dưới sự chủ tọa của Cao Hồng-Lĩnh và Hoang Quốc Việt.

Sau đây là bài tường thuật đạihội của ký giả Hiền-Sĩ đăng trên báo Điện-Tin ngày 10-09-1945 (Hiền Sĩ. Ủy Ban Nhân Dân Nam Bộ đã thành lập sau khi các chánh đảng thảo luận suốt một đêm, ngày.)

“...Bên ngoài họa thựcdân đang lâm le trở lại. Bên trong, dưới bóng cờ Việt-Minh, vẫn còn nhiều ngộ nhận giữa các đảng phái, các đoàn thể ái quốc. Một nhược điểm cần phải cải tổ gấp rút. Vì vậy Tổng Bộ Việt Minh ở Hà-Nội phái hai anh Hoàng Quốc Việt và Cao Hồng Lĩnh vào Saigon để liên lạc với Mặt Trận Việt Minh Nam Bộ. Và tối bữa 7-09-1945, tại số 72 đường Lagrandiere, trụ sở Tổng Công Đoàn, có cuộc hội-nghị giữa đại-biểu của các đoàn thể cứu quốc.

Suốt 5 tiếng đồng hồ trao đổi Ý kiến, hội nghị tuyên bố: “Mặt Trận Việt-Minh Nam Bộ đã thống nhất” với bản thông cáo sau đây: “Tối 7-9-1945, chúng tôi Hoàng Quốc Việt và Cao hồng Lĩnh, đại biểu Tổng Bộ Việt Minh đã cùng những đại biểu của các đoàn thể cứu quốc có chân trong Việt Minh (Có cả Tiền Phong và Giải Phóng mà trước kia vì khùng bố nên đứt liên lạc) mở cuộc hội nghị tại Saigon và đã:

1-Thống nhất các đoàn thể nhiệt tình cứu quốc, đã cùng nhau chiến đấu trước và trong cuộc cướp chánh quyền, sự thống nhất ấy rất cần để củng cố mặt trận giải phóng dân tộc.

2- Bầu một Ủy-Ban Việt Minh Nam-Bộ cùng cử một Ban Thường Vụ đứng lãnh đạo cuộc vận động toàn dân Nam-Bộ tham gia công việc cứu quốc một cách mãnh liệt hơn.

3- Cải tổ và mở rộng Ủy Ban Hành Chánh Nam Bộ cho đúng theo chánh sách của Tổng Bộ Việt Minh cùng chỉ thị của đồng chí chủ tịch Hồ Chí Minh: lấy thêm những nhà nhiệt tâm ngoài Việt Minh để thành lập một Ủy Ban Nhân Dân Nam Bộ có tánh cách quốc gia liên hiệp. Chúng tôi tha thiết kêu gọi toàn thể quốc dân Nam Bộ đoàn kết chặt chẽ chung quanh Việt Minh, chung quanh chính phủ “Ủy Ban Nhân Dân Nam Bộ” đang giữ vững nền độc lập cho nước nhà.

Trong một thời gian ngắn ngủi, chúng tôi sẽ lần lượt trực tiếp với tất cả những đoàn thể đương ủng hộ Việt-Minh và sẵn sàng muốn vào hàng ngũ chúng tôi để gánh vác nhiệm vụ chung của quốc-gia.

TOÀN DÂN ĐOÀN KẾT

QUYẾT ĐÁNH TAN CUỘC XÂM LĂNG CỦA BỌN PHÁP

VIỆT NAM HOÀN TOÀN ĐỘC LẬP.

Ủy Ban Nhân Dân thành lập : 8 giờ sáng ngày hôm sau 8-9-1945 tại dinh Hành chánh Nam-Bộ hai anh Hoàng Quốc Việt và Huỳnh Tấn Phát được bầu làm chủ tịch và thư ký đoàn buổi họp.

Anh Hoàng chủ tịch đứng lên báo cáo về tình hình chung của Mặt Trận Việt Minh ở Bắc bộ. Kế đó anh Trần văn Giàu nói sơ qua những điều mới mẻ trong việc nội trị...

Anh Trần văn Giàu một lần nữa giải bày sự ngộ nhận của nhiều người về chỗ Việt-Minh là Cộng-Sản. Sau anh Giàu, anh Phạm Ngọc Thạch, ủy trưởng ngoại giao Nam Bộ mà cũng là Y-Tế bộ-trưởng của chánh phủ Trung Ương kể sơ qua công việc anh làm trong hai tuần nay...

Anh Thạch dứt lời, hội nghị bắt đầu làm lại cái việc đã làm buổi tối 7-9-1945: Việc giới thiệu người vào Ủy Ban Nhân Dân Nam Bộ. Công cuộc này xen vào nhiều điều bàn qua cãi lại mà mãi đến 2 giờ chiều mới dứt khoát. Tuy nói là dứt khoát, chớ 5 giờ chiều phải nhóm tiếp để chọn lựa những anh được giới thiệu buổi mới để đem vào Ủy Ban Nhân Dân, và hội nghị thảo ra bản thông cáo gửi cho toàn thể quốc dân. Các việc giải quyết xong lúc 10 giờ đêm và giải tán trong bầu không khí thân mật. (Báo Điện Tin ngày 10-9-1945)

Thành phần Ủy Ban Nhân Dân Nam Bộ

- Chủ tịch: Phạm văn Bạch
- Phó Chủ tịch: Phạm ngọc Thuần
- Các Ủy-viên: Nội vụ: Ung văn Khiêm
                   Công An: Diệp Ba
                   Thông Tin, Tuyên Truyền: Phạm Thiều
                   Quân-Sự: Trung tướng Nguyễn Bình
                   Kinh-Tế: Kha văn Cân
                   Y-Tế: Nguyễn văn Hưởng
                   Đặc Biệt: Huỳnh Phú Sổ

Kết luận: Ủy Ban Nhân Dân Nam Bộ là cơ quan hành chánh đầu tiên của Việt Minh ở Nam-Bộ.

- **Phe Quốc Gia bị loại ra khỏi Ủy Ban Nhân Dân Nam Bộ**
- **Phe Cộng Sản của Trần văn Giàu cũng bị loại ra khỏi Ủy Ban Nhân-Dân Nam Bộ**
- **Việt-Minh dùng thủ đoạn “Cải Tổ Chính Phủ ” để cướp chánh quyền Cộng Sản ở Nam-Bộ.**

- **Bắt đầu từ ngày 7-9-1945, Việt-Minh độc-quyền lãnh đạo Mặt Trận Việt Minh ở Nam-Bộ.**

3.2 Phe Việt Minh & Cộng-Sản trong ỦY BAN NHÂN DÂN NAM BỘ

1- Việt Minh Tiêu Diệt các Đảng Cách-Mạng Quốc-Gia.

a- Phạt Giáo Hòa Hảo. Việc này chúng tôi đã nói qua ở các giai đoạn trước. Chúng tôi xin tóm kinh tắt lại:

- Việt-Minh đàn áp và giải tán cuộc biểu tình của tín đồ Hòa Hảo ở Cần Thơ khiến cho nhiều tín đồ Hòa Hảo bị bắn chết và sau đó Việt Minh bắt 3 cán bộ cao cấp của PGHH tổ chức cuộc biểu tình đem ra xử bắn tại sân vận động Cần Thơ (ngày 8-9-1945)
- Trần văn Giàu sai Lý Huê Vinh đem tự vệ quân ở Saigon đến bao vây trụ-sở Viet Nam Độc Lập Vận Động Hội của PGHH bắt trọn bộ tham mưu của Hội, đem giết ở cầu Bến Phên (An-Phú-Đông ngày 9-9-1945)
- Cuối tháng 9-1945 ở Hậu Giang Việt Minh bắt ông Chung bá Khánh và 30 cán bộ của PGHH đem giết ở Ba Động.
- Tháng 9 năm 1946, Việt Minh giết ông Hội-Đồng Nguyễn văn Nhiều vì ông cho các Đảng Cách Mạng Quốc-Gia mượn nhà để nhóm họp thành lập DÂN-XÃ ĐẢNG
- Ngày 16-4-1947, Việt-Minh bắt cóc và thủ tiêu Đức Giáo-Chủ Huỳnh Phú Sổ ở Đốc-Vang, Lấp-Vò

b - Việt Minh tiêu diệt nhóm TRANH ĐẤU

Lợi dụng trận đánh chiếm thủ đô của liên quân Pháp, bộ ba Trần văn Giàu, Lý Huê Vinh, Nguyễn văn Trấn đem công an, cảnh sát và tự vệ quân ở Saigon lùng bắt và giết hại một số lớn những chiến sĩ cách mạng quốc gia thuộc nhóm Tranh Đấu từ lãnh tụ Tạ thu Thâu bị Việt-Minh giết ở quận Tư-Nghĩa (Quảng Ngãi) trên đường từ Bắc về Nam cho đến Phan văn Hùm bị Dương Bạch Mai bắt ở Biên Hòa rồi đem giết ở Lòng Sông (Phan Thiết) và Phan văn Chánh, Trần văn Thạch, Nguyễn văn Sô, Trần văn Sĩ và hơn 60 chiến sĩ Đệ Tứ bị giết ở Xuân Trường (Thủ-Đức) cho đến những người phát hành tờ báo Tranh Đấu trên đường Albert 1er (Đình Tiên Hoàng) cũng bị Việt Minh ám sát, thủ tiêu trong thời gian từ 23-9-1945 đến 23-10-1945.

c- Nhóm trí thức Viet Nam Quốc Gia Độc Lập Đảng

Cũng trong thời gian kể trên, Việt-Minh đã chụp mũ những nhà lãnh đạo VNQGDLĐ là Việt gian phản động để bắt và giết Hồ văn Ngà, BS. Hồ vĩnh Ký và vợ BS. Nguyễn thị Sương (thủ-lãnh Phụ Nữ Tiên Phong), Bùi Quang Chiêu, Huỳnh văn Phương, Dương văn Giáo, Trần quang Vinh v.v...

d- Nhóm trí thức khác

- Một số giáo-sư và học sinh trường Petrus Ký trong Nhóm trí thức và học sinh yêu nước như GS. Sử-Địa Nguyễn văn Thành, học sinh Lê thành Mậu và 10 học sinh yêu nước khác đi kháng chiến năm 1945 bị Việt-Minh bắt giết ở sân vận động Gò-Công chỉ vì dám chỉ-trích những sai lầm của Việt Minh
- GS. Trần văn Quế, một chức sắc Cao Đài cao cấp, giáo-sư Sử-Địa của trường Petrus Ký cũng ở trong một hoàn cảnh tương tự ở Biên Hòa, nhưng ông trốn thoát được và chạy về ẩn náu ở Tòa Thánh Tây-Ninh
- Ông Hồ tấn Khoa và con là Hồ thái Bạch cũng đi kháng chiến và hoạt động cho Việt Minh năm 1945 và bị Việt-Minh lùng bắt phải chạy lên Nam Vang lánh nạn.

2 - Đoàn Quân Nam Tiến.

Khi trận chiến ở thủ đô Saigon sắp kết thúc thì CSBV gửi đoàn “QUÂN NAM TIẾN” vào Nam, mỗi ngày bằng xe lửa Bắc-Nam

“Đoàn Quân Nam Tiến” này gồm toàn những cán bộ cao cấp, lãnh đạo của miền Bắc để tăng cường cho bộ chỉ-huy tối cao của Việt-Minh ở miền Nam và những đoàn giải phóng quân của miền Bắc đi theo để bảo vệ những cấp lãnh đạo chỉ huy này. Những đoàn giải phóng quân này không hề dự một trận đánh nào ở thủ đô hay ở miền Đông Nam-Bộ. Đây là một sự thật lịch sử.

Một thí dụ điển hình là đoàn quân Nam-Long, một trong 3 đoàn quân Nam Tiến đóng ở Thủ-Đức. Khi liên quân Anh-Pháp đánh chốt Thủ-Đức, Dĩ-An thì đoàn quân Nam-Long rút đi mất dạng, để cho bộ đội Thủ-Đức do L.S Thái văn Lung chỉ huy chống đỡ với quân Anh-Pháp một mình. Trong trận Thủ Đức, LS. Thái văn Lung bị thương và bị quân Pháp bắt. Pháp chiêu hàng không được nên giam ông ở khám lớn Saigon. Ông chết trong khám lớn.

Ở Dĩ-An cũng thế, chỉ có bộ đội của Đào Sơn Tây và Trần Thắng Minh trấn thủ Dĩ-An để đương đầu với quân Anh-Pháp còn quân Nam-Tiến thì rút đi mất hồi nào không ai hay biết.

C - HỘI NGHỊ BÌNH HÒA NAM ngày 10-12-1945

Ngày 10-12-1945, Lê Duẩn, Tôn Đức Thắng, Hoàng Quốc Việt triệu tập hội nghị Bình-Hòa-Nam trên bờ đông Vàm Cỏ Tây ở Đồng Tháp Mười, qui tụ tất cả các cấp chỉ huy hành chánh và quân sự cùng cán bộ Đảng Việt Minh ở Nam Bộ, dưới sự chủ tọa của Lê Duẩn. Hội Nghị quyết định:

- Giải tán Ủy-Ban Kháng-Chiến Nam-Bộ
- Thành lập mặt trận Việt-Minh Nam Bộ do Hoàng Quốc Việt lãnh đạo.
- Thành lập: “BỘ CHỈ HUY TỐI CAO MIỀN NAM” để lãnh đạo chỉ huy cuộc chiến tranh ở miền Nam
- Phân chia lãnh thổ Nam Bộ thành 3 quân khu: QK. 7; QK.8, QK.9

BỘ CHỈ HUY TỐI CAO: gồm có 3 thành phần

1-Xứ Ủy Nam Kỳ:

- Bí thư Lê Duẩn

- Các ủy viên: Tôn đức Thắng; Nguyễn văn Kính, Hoàng dư Khương, Phạm Hùng, Ung văn Khiêm, Hà huy Giáp, Nguyễn văn Linh, Nguyễn đức Thuần, Trần văn Trà.

2- Ủy Ban Kháng Chiến Miền Nam tức bộ tổng tham mưu của Việt Minh ở miền Nam, Ủy Ban Kháng Chiến Miền Nam gồm có:

- Chủ tịch: Cao hồng Lãnh
- Tham mưu trưởng: Đàm minh Viễn
- Chính ủy: Trần ngọc Danh
- Ủy viên hậu cần: Tôn đức Thắng

3 - Ủy Ban Nhân Dân Miền Nam được thành lập ngày 7-9-1945 để thay thế chính phủ “Cộng Hòa Nhân Dân” của Trần văn Giàu. Ủy Ban Nhân Dân Miền Nam tượng trưng cho chính phủ Việt Minh ở miền Nam. Thành phần Ủy Ban Nhân Dân Miền Nam đã được nêu lên ở đoạn trước.

CÁC QUÂN KHU:

1- Quân Khu 7 (QK.7) hay quân khu miền Đông gồm có thủ đô Saigon và các tỉnh Chợ Lớn; Gia Định, Bình Dương, Biên Hòa, Bà Rịa, Bình Tuy, Long Khánh, và Tây Ninh.

Bộ tư lệnh QK.7 gồm có:

- Tư Lệnh: trung tướng Nguyễn Bình
- Phó tư lệnh: thiếu tướng Dương văn Dương
- Chính ủy: Trần văn Độ.

2- Quân Khu 8: (QK.8) hay Quân Khu Tiền-Giang nằm giữa sông Tiền và sông Hậu, gồm các tỉnh Gò-Công, Mỹ Tho, Tân An, Hậu Nghĩa, Trà Vinh, Bến Tre, Sa Đéc; Kiên Phong, Kiến Tường.

Bộ Tư Lệnh QK.8 gồm có:

- Tư Lệnh: Đào văn Trương, sau tháng 3-1946 : Trần văn Trà.
- Phó tư lệnh: Trần văn Giàu
- Chính ủy: Lê văn Sĩ

3- Quân Khu 9 (Q.K 9) hay Quân Khu Hậu Giang gồm các tỉnh bên hữu ngạn sông Hậu Giang như Châu Đốc, Hà Tiên, Long Xuyên, Rạch Giá, Cần Thơ, Sóc Trăng, Bạc Liêu, Cà Mau.

Bộ Tư Lệnh QK.9 gồm có:

- Tư lệnh: tướng Vũ Đức
- Phó tư lệnh: Nguyễn ngọc Bích, sau đó là Huỳnh văn Hộ.
- Chính ủy: Phan trọng Tuệ.

KẾT LUẬN

Chúng tôi xin tạm chấm dứt lịch sử Việt Minh và Cộng Sản Nam Bộ nơi đây vì bắt đầu từ năm 1946 cho đến 1975, Việt Minh toàn quyền và độc quyền lãnh đạo cuộc chiến tranh ở miền Nam

- Việt Minh và Cộng Sản Nam Bộ khác nhau và cùng xuất hiện ở Nam Bộ vào năm 1930
- Việt-Minh là thành phần Cộng Sản do Đảng Cộng Sản Bắc Việt của Hồ Chí Minh lãnh đạo theo chiều hướng của Cộng Sản Quốc Tế Nga (Stalin) Hoa (Mao-trạch-Đông). Người dân Nam Bộ gọi Việt Minh là “Staliniens”. Ở Nam Bộ, Việt Minh tức là Annam C.S Đảng.
- Cộng-Sản Nam-Bộ có 2 nhóm, nhóm của Nguyễn văn Tạo và nhóm của Trần văn Giàu. Cả hai nhóm đều theo chủ nghĩa Đệ Tam Quốc Tế của Pháp
- Nhóm Cộng-Sản Đệ Tứ Quốc Tế do Tạ thu Thâu lãnh đạo theo chiều hướng của Cộng Sản Đệ Tứ Quốc Tế (Trotskyist). Nhóm này hoàn toàn đối lập với Việt Minh.

Lịch sử Việt-Minh và Cộng Sản Nam Bộ cho chúng ta thấy sự kiên trì và nhẫn nại của Việt-Minh và Cộng-Sản Nam Bộ trong việc xây dựng và phát triển Đảng Cộng-Sản và Việt Minh để loại phe Quốc Gia và Cộng Sản Nam-Bộ để giành lấy toàn quyền và độc quyền lãnh đạo cuộc chiến ở Miền Nam.

Thiện Phương

Norman, OK tháng 7-2007